

Komission tiedonanto kasvavien puolustusmenojen huomioimisesta vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa

Kokous

-

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 19.3.2025 yhdessä puolustuksen valkoisen kirjan ja Euroopan turvallisuustoimivälinettä (SAFE-väline) koskevan ehdotuksen kanssa tiedonannon kasvavien puolustusmenojen huomioimisesta EU:n finanssipoliittisissa säännöissä finanssipoliittisen liikkumatilan luomiseksi puolustusmenojen kasvattamiselle. Komissio ehdottaa EU:n uudistettuihin finanssipoliittisiin sääntöihin sisältyvän kansallisen poikkeuslausekkeen koordinoitua aktivoimista, mikä mahdollistaa jäsenvaltiolle väliaikaisen poikkeamisen neuvoston hyväksymältä keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman nettomenopolulta, kunhan poikkeama ei vaaranna velkakestävyttä keskipitkällä aikavälillä.

Tiedonannon käsittely on aloitettu EU:ssa talous- ja rahoituskomiteassa, ja jäsenvaltioita pyydetään toimittamaan pyyntönsä kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimiseksi huhtikuun loppuun mennessä. Valtioneuvostossa asiasta keskustellaan julkisen talouden suunnitelman valmistelun yhteydessä.

Suomen yleisiä kantoja ReArm Europe -suunnitelman kokonaisuuteen on muodostettu erillisellä selvityksellä E 21/2025 vp.

Suomen kanta

Huomioiden Euroopan muuttunut turvallisuustilanne, Suomi pitää EU:n finanssipoliittisten sääntöjen mukaista kansallisten poikkeuslausekkeiden määräaikaista ja koordinoitua aktivoimista tarkoituksenmukaisena lähestymistapana EU-jäsenvaltioiden puolustusmenojen kasvattamiseksi, huomioiden myös jäsenvaltioiden velkakestävyys.

Suomi suhtautuu avoimesti mahdollisuuteen tarkastella puolustukseen liittyvien menojen tilastollisiin luokituksiin liittyviä eroja.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 19.3.2025 tiedonannon kasvaneiden puolustusmenojen huomioimisesta vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa.

Komissio on esittänyt kansallisten poikkeuslausekkeiden aktivointia halukkaiden jäsenvaltioiden toimesta koordinoitusti, jolloin positiivisen päätöksen saaneiden jäsenvaltioiden olisi mahdollista väliaikaisesti poiketa neuvoston hyväksymiltä keskipitkän aikavälin suunnitelmissa esitetyiltä nettomenopoluiltaan tai liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaisilta korjaavilta poluiltaan. Komissio toteaa tiedonannossa, että EU:n finanssipoliittinen sääntökehikko toimisi muutoin normaalisti. Jouston tarkoituksena on helpottaa siirtymistä nykyiseltä puolustusmenojen tasolta pysyvästi korkeammalle tasolle.

Komission tiedonannon mukaan kansallista poikkeuslauseketta hakeneille jäsenvaltioille joustoa sallittaisiin nettomenopolulta vuosille 2025–2028. Jouston enimmäismääräksi on ilmoitettu 1,5 prosenttia bruttokansantuotteesta vuosittain ja vertailuvuotena käytetään vuotta 2021. Tarkastelussa olisi puolustusmenojen kokonaismäärän kasvu, mukaan lukien sekä investoinnit että juoksevat menot, ja menot olisi määritelty julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan. Vaikka lähtökohtana tulisi tiedonannon mukaan olla COFOG-luokitus, voitaisiin tarkastelussa huomioida myös Naton määritelmä ja poikkeamia, jotka johtuvat eri raportointijärjestelmistä.

Tiedonannossa todetaan, että neuvoston jo hyväksymiä keskipitkän aikavälin suunnitelmia ei avattaisi, vaan enimmäisjousto lisättäisiin neuvoston hyväksymälle nettomenopolulle. Jouston todellinen suuruus määriteltäisiin kuitenkin jälkikäteen toteutuneiden puolustusmenotietojen perusteella. Lisäys tehtäisiin polulle, jolla ei ole huomioitu velka- tai alijäämäturvallisuusekseen vaikutusta. Lisäksi menot, jotka rahoitettaisiin Euroopan turvallisuustoimivälineen eli SAFE-välineen lainoilla, luettaisiin automaattisesti mukaan joustoihin.

Tiedonannossa todetaan, että poikkeuslausekkeen aktivointijakson aikana tehdyistä puolustusvälineisiin liittyvistä sopimuksista aiheutuviin poikkeuslausekkeen aktivointijakson jälkeen toteutuviin menoihin voidaan soveltaa poikkeuslausekkeen joustoa. Lisäpuolustusmenojen kasvun tulisi kuitenkin pysyä enintään 1,5 prosentissa bruttokansantuotteesta.

Tiedonannossa todetaan, että komissio ja neuvosto voivat olla päättämättä liiallisen alijäämän olemassaolosta, jos kansallinen poikkeuslauseke on aktivoitu puolustuksen perusteella ja jos 3 prosentin viitearvon ylitys selittyy puolustusmenojen kasvulla. Tiedonannossa todetaan kuitenkin myös, että päätettäessä liiallisen alijäämän menettelyn aloittamisesta myös julkisen talouden kestävyyyteen liittyvät riskit tulee ottaa huomioon.

Kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointiprosessista tiedonannossa todetaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 mukaisesti, että sillä on kolme edellytystä. Ensinnäkin on oltava olemassa poikkeuksellisia olosuhteita, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa. Toiseksi näillä poikkeuksellisilla olosuhteilla on merkittävä vaikutus asianomaisen jäsenvaltion julkiseen talouteen. Kolmanneksi poikkeama neuvoston asettamalta nettomenopolulta ei vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä.

Ensimmäinen vaihe kansallisen poikkeuslausekkeen käyttöönotossa on jäsenvaltion aktivointipyynnön toimittaminen. Jäsenvaltioita pyydetään tiedonannossa toimittamaan pyyntönsä huhtikuun loppuun mennessä. Tiedonannossa ei ole tarkennettu, mitä tietoja pyyntöihin tulee sisällyttää, mutta tästä saataneen tietoja komiteakäsittelyjen myöhemmissä vaiheissa. Komissio esittää tiedonannossa, että neuvosto voisi

koordinoida näitä pyyntöjä, jotta kaikki asiasta kiinnostuneet jäsenvaltiot esittäisivät yhteisiä pyyntöjä nopean ja sujuvan prosessin varmistamiseksi. Pyyntö vastaanotettuaan, komissio arvioi aktivoimisen ehtojen täyttymistä kunkin jäsenvaltion osalta ja valmistelee komission suositukset poikkeuslausekkeiden aktivoimista koskevista neuvoston suosituksista. Neuvosto voi määräenemmistöllä antaa suositukset poikkeuslausekkeiden aktivoimiseksi neljän viikon kuluessa komission suosituksista. Näissä suosituksissa neuvoston on määriteltävä aikaraja neuvoston asettamasta nettomenopolusta poikkeamiselle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 121 ja SEUT 126

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU1-jaoston kirjallinen menettely 2.–4.4.2025
EU-ministerivaliokunta 16.4.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Tiedonannossa ei tehdä lainsäädäntöehdotuksia, joten sillä ei ole vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

Jäsenvaltiot saavat poiketa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisissa suunnitelmissa määritetyltä nettomenopolulta poikkeuslausekkeen voimassaolon ajan. Poikkeaman suuruus on rajattu 1,5 prosentiksi bruttokansantuotteesta vuosittain neljän vuoden ajan. Lisäys tehtäisiin polulle, jolla ei ole huomioitu velkaturvalausekkeen vaikutusta. Suomen kohdalla tämä tarkoittaisi, että puolustusmenojen kasvun lisäksi myös muiden menojen kasvuun saattaisi tulla mahdollisesti lisää liikkumavaraa, jonka kokoluokka on vielä auki.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Communication from the Commission: Accommodating increased defence expenditure within the Stability and Growth Pact (COM(2025) 2000 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssineuvos Antti Kekäläinen, p. +358 295 530 386
VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 295 530 522
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1118/2024

Liitteet -

Viite -